

Remissvar från Svensk Plastindustriförening, SPIF gällande Promemoria KN2024/02249 Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi.

Vad är SPIF

SPIF (Svensk Plastindustriförening, organisationsnummer 802004–6440) är ett svenskt branschförbund och har c:a 120 medlemsföretag inom plasttillverkning samt tillhörande material och tjänster. Bland medlemsföretagen ingår producenter som omfattas av föreliggande remiss.

Remissvar

SPIF har fått möjlighet att lämna synpunkter gällande Klimat- och näringslivsdepartementet promemoria KN2024/02249: Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi. Vi anser att promemorian innehåller bra förslag men vill gärna framföra våra kommentarer och även lämna ett förslag.

Avsnitt 1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljö sanktionsavgifter

De höga kostnaderna för att ta hand om vårt avfall skall rättvist fördelas bland alla aktörer. Idag finns företag som inte tar sitt fulla producentansvar. För att motverka detta krävs en högre miljö sanktionsavgift för företag som inte är ansluten till en producentansvarsorganisation. En höjning kan få ett oseriöst företag att komma på bättre tankar och ansluta sig till en producentansvarsorganisation.

Avsnitt 6.1 Förändringar av Naturvårdsverkets tillsynsansvar på avfallsområdet

Det viktigt att motverka oseriösa aktörer. Det kan bara uppnås genom tillräcklig tillsyn inom avfallsområdet. Ansvarsfördelningen inom avfallstillsynen behöver därför tydliggöras och eventuellt behöver mer resurser avsättas för ändamålet.

Avsnitt 8.10 Mer förpackningsavfall från restavfallet ska materialåtervinnas

Promemorian innehåller bland annat förslag på att verksamheter som sorterat ut plastförpackningar från restavfall kostnadsfritt skall lämna dessa till PRO för vidare återvinning, så kallad "clearing". Detta anser SPIF vara ett bra förslag då det kan leda till ökad utbyggnad av eftersorteringsanläggningar. SÖRABs eftersorteringsanläggning liksom nya anläggningen i Linköping (Tekniska Verken) är goda exempel på vad som kan åstadkommas för att komma närmare i uppfyllelse av EU:s uppsatta mål för ökad

cirkularitet. Det resulterar i minskad förbränning av plast och Sveriges nota på c:a 2 miljarder kronor årligen för plastförpackningar som inte materialåtervinns blir lägre.

SPIF anser dessutom att det är viktigt att särskilja på högkvalitativ och lågkvalitativ återvunnen plast. Då vi vill skapa ett cirkulärt samhälle måste plasten hålla så hög kvalitet att den kan användas i samma typ av produkter som ursprungsmaterialet. Detta kräver givetvis monofraktioner av återvunnet material, vilket Svensk Plaståtervinning (SPÅ) kan skapa. Att tillverka parkbänkar av en blandning av olika återvunna material är downcycling och leder bara till ett semi-cirkulärt samhälle då materialet bara kan användas ett begränsat antal gånger. Avfallshierarkin behöver därför modifieras så att man inte sätter likhetstecken mellan högkvalitativ och lågkvalitativ återvunnen plast.

Avsnitt 8.11 Val av behandlingsmetod

Fysikalisk eller lösningsmedelsbaserad återvinning togs fram för återvinning av plastlaminat som delvis håller på att fasas ut. Tekniken kan även framgångsrikt användas för annat än laminat och ge rena plastfraktioner. Nya tillämpningar av "gammal" teknik måste således ges möjlighet att bidra till ökad återvinning varför valet av behandlingsmetod hela tiden måste utvärderas. Det krävs dock tydlighet och långsiktighet i spelreglerna för berörda aktörer inom näringslivet för att de skall våga investera i nya behandlingsmetoder.

Avsnitt 9.1 Den nationella avfallsplanen

Det är ett bra initiativ att en nationell avfallsplan skall upprättas. Detta speciellt med tanke på att ett avfallsförebyggande program skall ingå. Naturvårdsverket bör inte vänta tills sex år passerat innan avfallsplanen skall uppdateras, då den första upplagan torde initialt innehålla brister.

Viktigt att varje avfallsproducent hanterar och tar ansvar för att det avfall som den har producerat. Det är dock inte rimligt att ansvaret upphör när det är fullständigt behandlat då det kan vara svårt att kontrollera för tillsyningsmyndighet. Otillräcklig tillsyn kan leda till snedvriden konkurrens och illegal avfallshantering, vilket tyvärr inträffar regelbundet.

Avsnitt 9.3 Kraven på en kommunal avfallsplan tas bort

Det är ett bra initiativ att ta bort kommunal avfallsplan då det kräver för mycket resurser och ofta måste externa konsulter anlitas då en kommun ofta inte själva har nödvändig kompetens.

Avsnitt 16.7 Behov av speciella informationsinsatser

När det gäller åtgärdsförslag för att på bästa sätt informera om ny och förändrad lagstiftning skall de vara konkreta, realistiska och möjliga att genomföra. Information per se har liten genomslagskraft. Det exemplifieras av att informationen på kommuners hemsida om hur avfall skall sorteras inte får önskvärd effekt då över hälften av förpackningarna från hushållen sorteras fel. Utbildning kan vara ett alternativ men det betraktas som en begränsad effektiv åtgärd. Bland tänkbara effektiva åtgärder finns praktisk övning.

Vårt förslag:

SPIF föreslår att kommuner erbjuder utvalda privatpersoner att svara på frågor i en enkät om hur olika typer av avfall ska sorteras. Detta gör att man kommer att använda sig av *Sorteringsguide för avfall* för att svara rätt. Alla som deltar kan exempelvis få reducerad avfallsavgift. Detta kan leda till att avfallsavgiften kan komma att höjas något beroende på antalet deltagare. Samtidigt förväntas denna avfallsförebyggande åtgärd att leda till en minskning av avfallsmängderna, vilket kan minska avfallsavgiften. Enkäten blir möjlig att genomföra då endast ett begränsat antal personer för varje år blir inbjudna, vilket är realistiskt. Allmänheten skall dock bli informerad om kampanjen genom sociala medier och få ta del av intervjuer med lyckliga vinnare. Detta gör åtgärdsförslaget även konkret, dvs. alla krav på effektiva åtgärder för att nå ett mål är uppfyllda, vilket inte är fallet med informationsinsatser.

N.B. Vilken metod som en kommun än väljer för att förebygga avfall är det viktigt att Naturvårdsverket informeras om beslutade åtgärder. Detta är extra viktigt om kravet på kommunala avfallsplaner tas bort.

Sammanfattning

I det stora hela stöder SPIF förslagen som framgår av promemorian. SPIF vill uppmuntra till att ett ökat antal försorteringsanläggningar byggs för att minska andelen förbränd plast och för ökad cirkularitet och minskade kostnader för statskassan. Härvidlag är stöd från Klimatklivet viktigt och att inte lagstiftningen sätter käppar i hjulet. Dessutom krävs särskilda insatser för att öka mängden insamlat material då över hälften av förpackningarna från hushållen sorteras fel. Vi anser det kan åstadkommas med praktisk övning enligt ovan beskrivet förslag då bara information inte har tillräcklig genomslagskraft. Dessutom är det viktigt att särskilja högkvalitativ från lågkvalitativ återvunnen plast. Framställning av högkvalitativ plast måste på alla sätt uppmuntras och stödjas.

Motala den 14 februari 2025

Lennart Johansson

Branschansvarig Svensk Plastindustriförening (SPIF)